

Presentació FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Educació i estabilitat laboral a Catalunya

Mobilitat entre ocupació estable, inestable i no ocupació, 2002- 2012

Francesc X. Belvis Costes i Joan Benach de Rovira (coord.)

OCTUBRE 2014

Introducció

- Els episodis d'inactivitat, atur i ocupació inestable (manca de **seguretat en l'ocupació**) tenen potencialment un gran impacte sobre la vida dels catalans i catalanes en edat de treballar i les seves famílies.
- Al llarg dels darrers 30 anys, el **mercat de treball català** s'ha caracteritzat per unes taxes d'atur comparativament elevades, combinades amb una taxa de temporalitat també molt elevada.
- Tot indica que aquests fenòmens negatius no afecten aleatòriament els individus sinó que depenen de determinats factors, entre ells el **nivell educatiu** aconseguit.

NOTA. Aquesta presentació és fruit de l'informe de recerca amb el mateix títol. Des d'aquests vincles, podeu accedir al [resum executiu](#) i a [l'informe complet](#).

La nostra recerca

- Aquesta recerca pretén:
 - Analitzar la **dinàmica dels individus** en el mercat laboral català des del punt de vista de la seguretat en l'ocupació que experimenten.
 - Aclarir l'efecte de l'**educació formal** sobre els canvis en la seguretat en l'ocupació a nivell individual.
- Per això, estudiem la mobilitat entre les situacions d'ocupació **estable**, ocupació **inestable** i **no ocupació** en una mostra d'enquestats pel PaD al llarg del període 2002-2012, així com els factors que poden influir-les, amb particular atenció a l'**educació**.

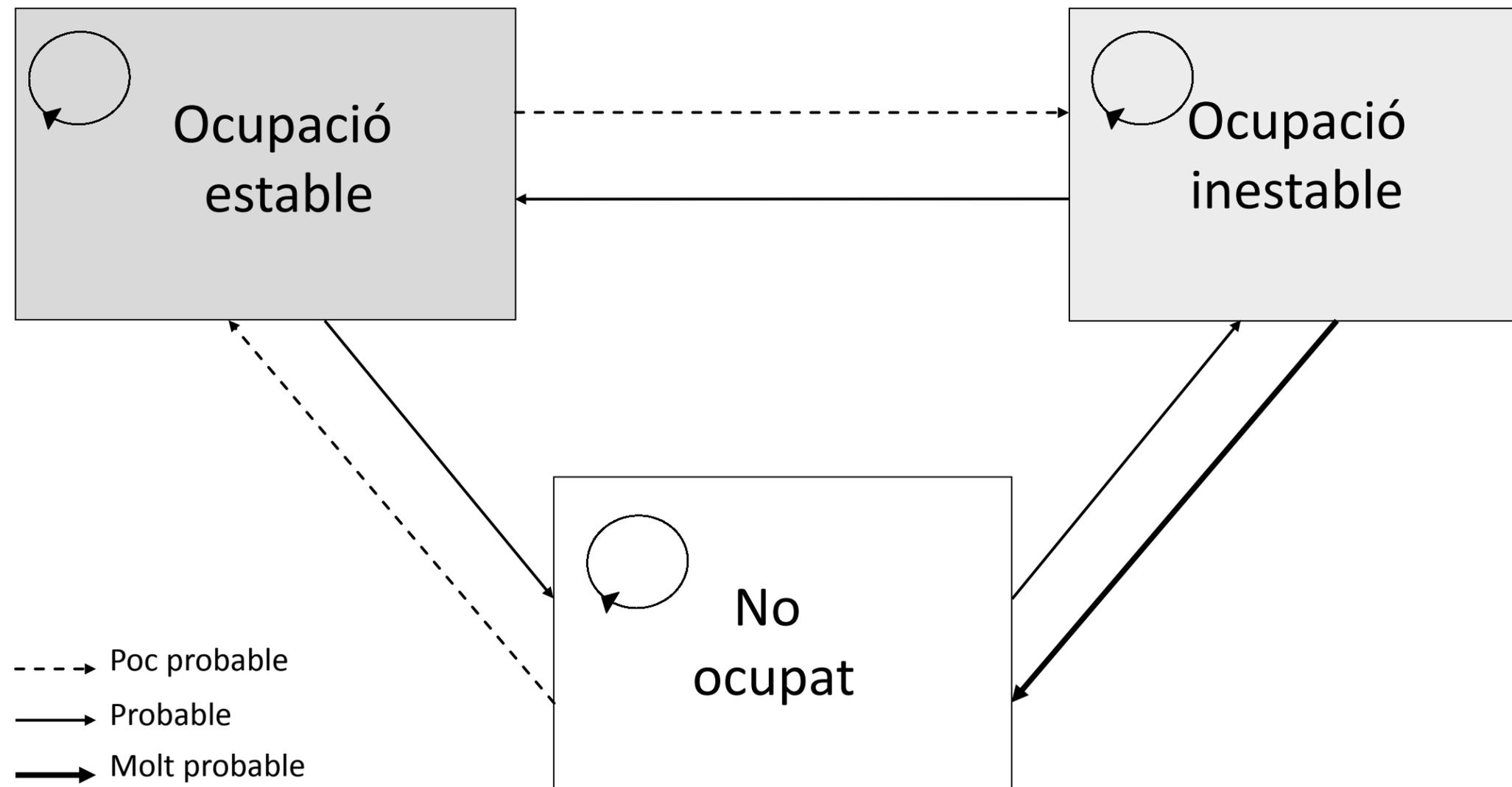
La nostra recerca

La nostra definició de seguretat en l'ocupació inclou **3 estats**:

- **No ocupat**: situacions d'inactivitat i atur.
- **Ocupació inestable**: contracte temporal i autònoms de baix ingrés.
- **Ocupació estable**: contracte fix, funcionari, resta d'autònoms i empresaris.

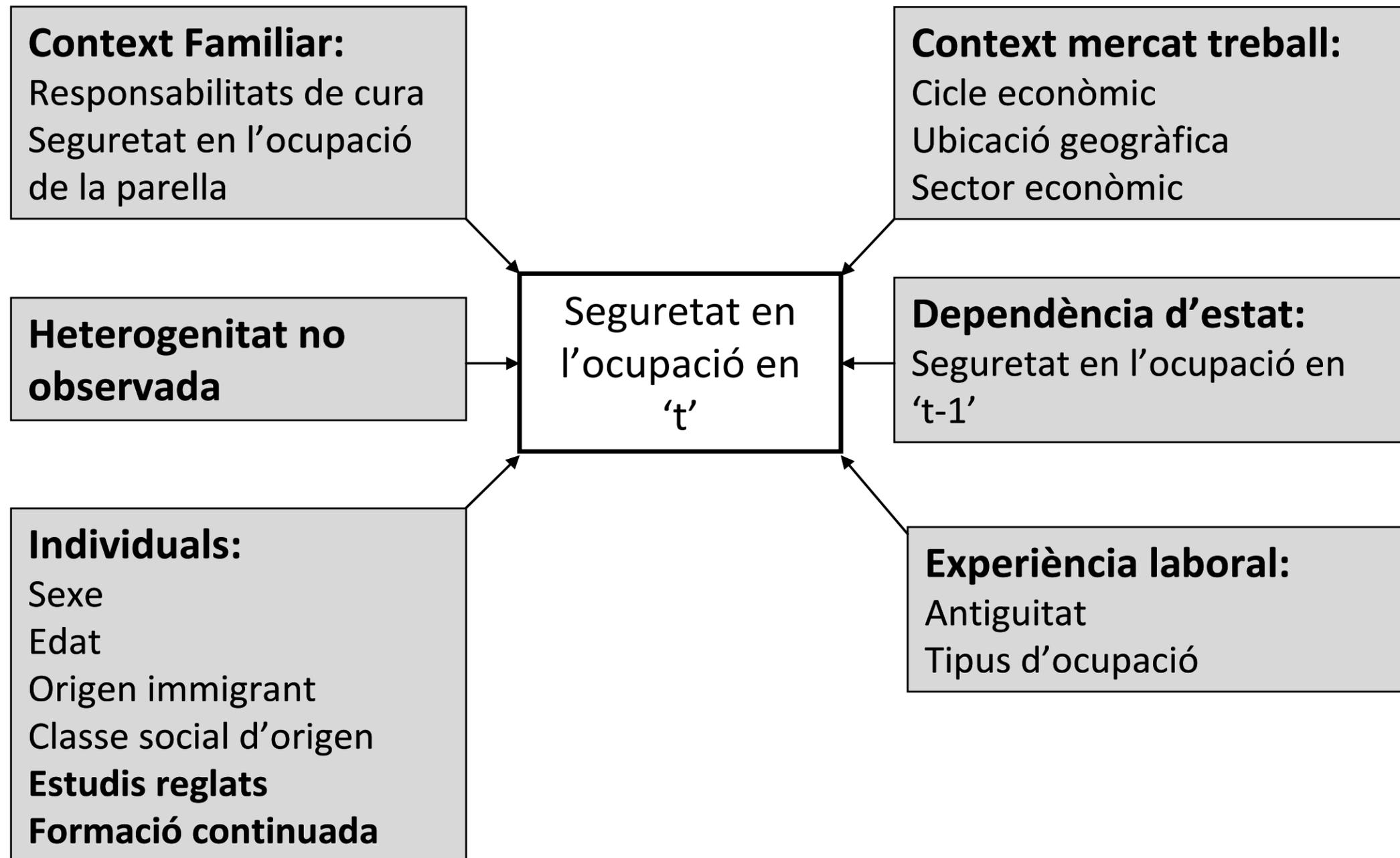
Com ha estat la **mobilitat** entre aquests 3 estats al llarg del període 2002-2012, i fins a quin punt influeix l'**educació**, un cop es controla l'efecte d'altres factors com ara l'edat i el sexe?

Procés estudiant: mobilitat entre diferents nivells de seguretat en l'ocupació...

Font: adaptat de Dasgupta (2001)

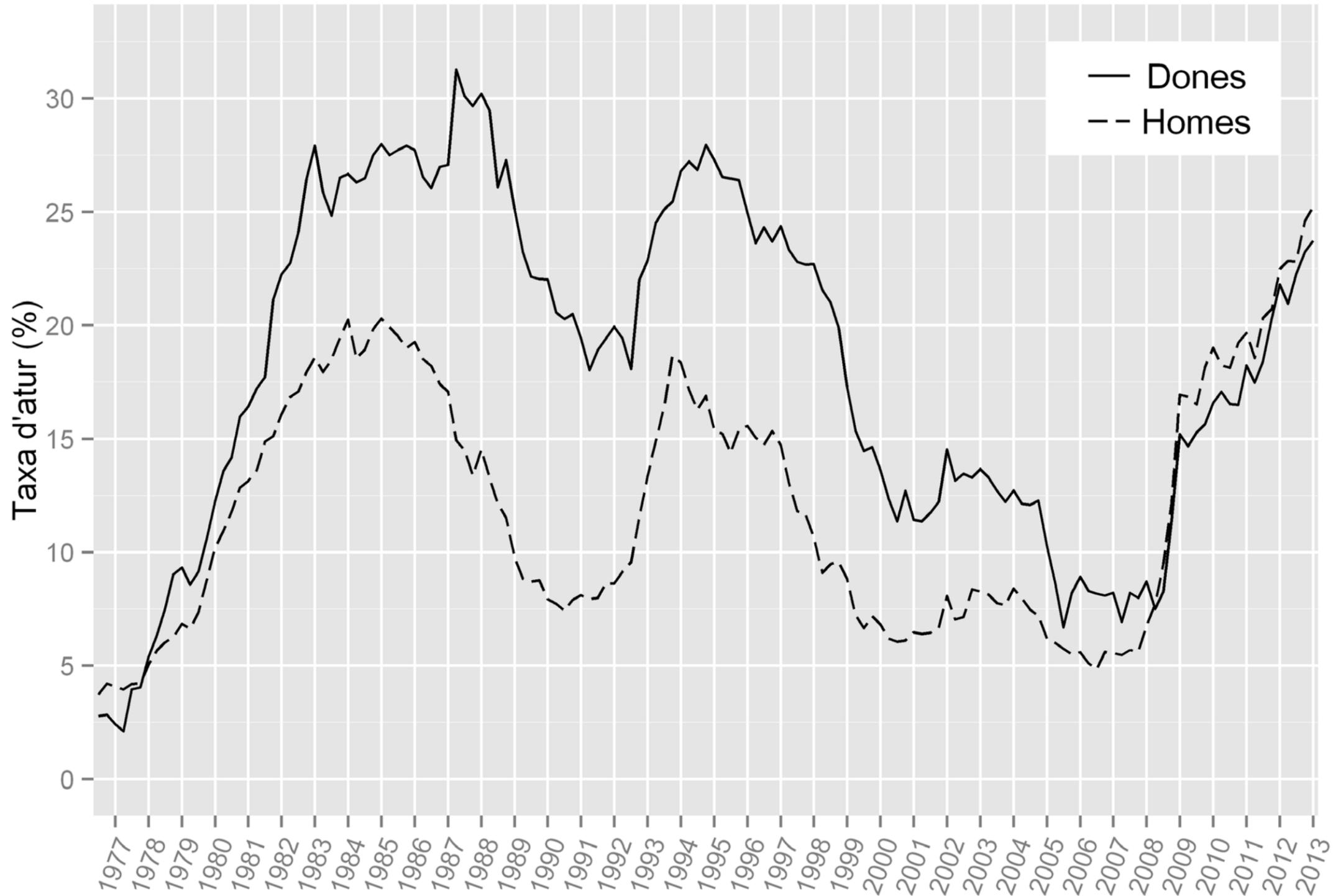
Factors que influeixen les transicions...

1. Antecedents: què diuen les estadístiques oficials sobre la seguretat en l'ocupació i el paper de l'educació sobre la mateixa?

Un mercat de treball hipersensible al cicle econòmic...

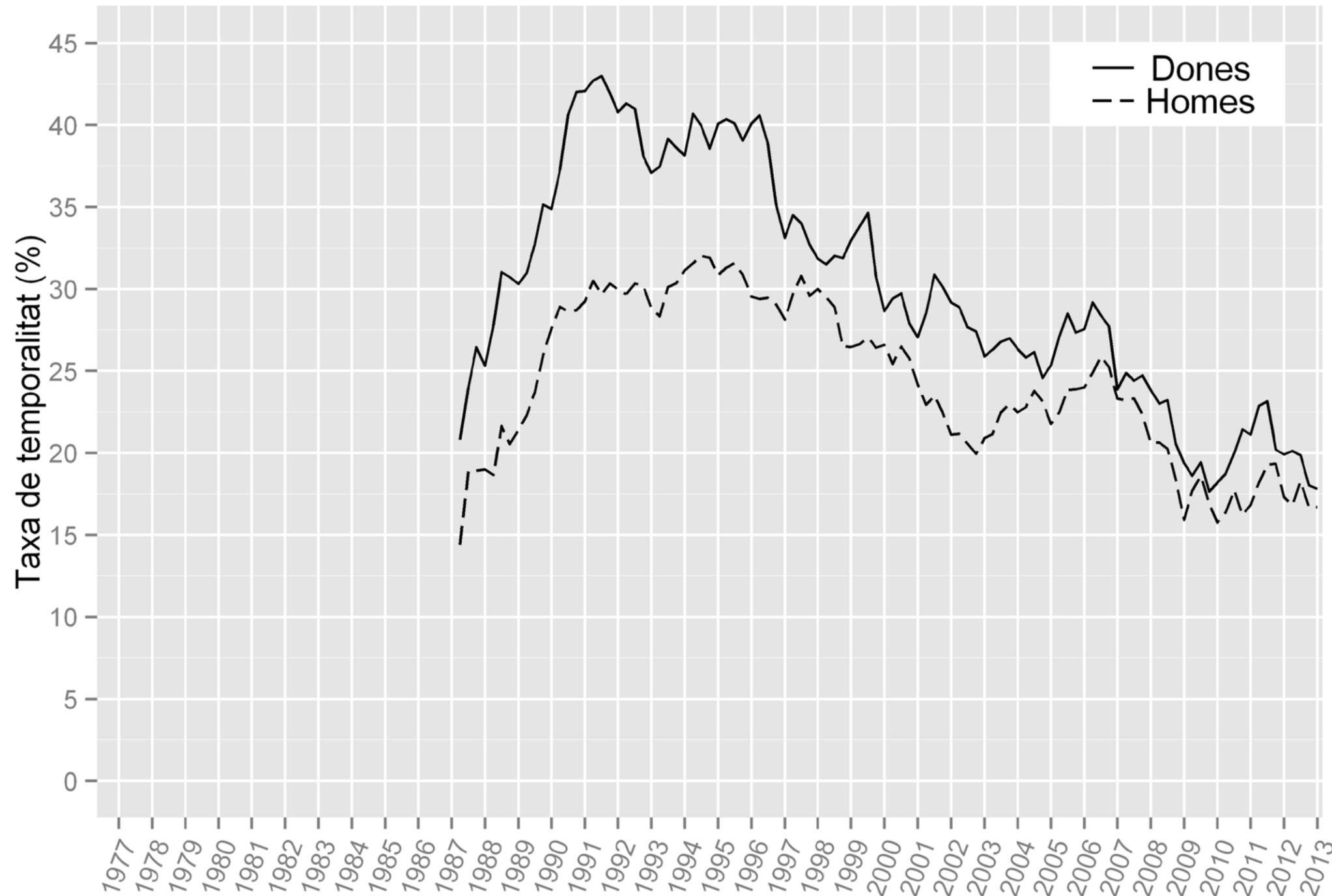
Figura 1.1. Evolució trimestral de les taxes d'atur a Catalunya (1976-2013)

Font: INE
Enquesta de
Població Activa

...i amb una taxa de temporalitat molt elevada en termes comparatius...

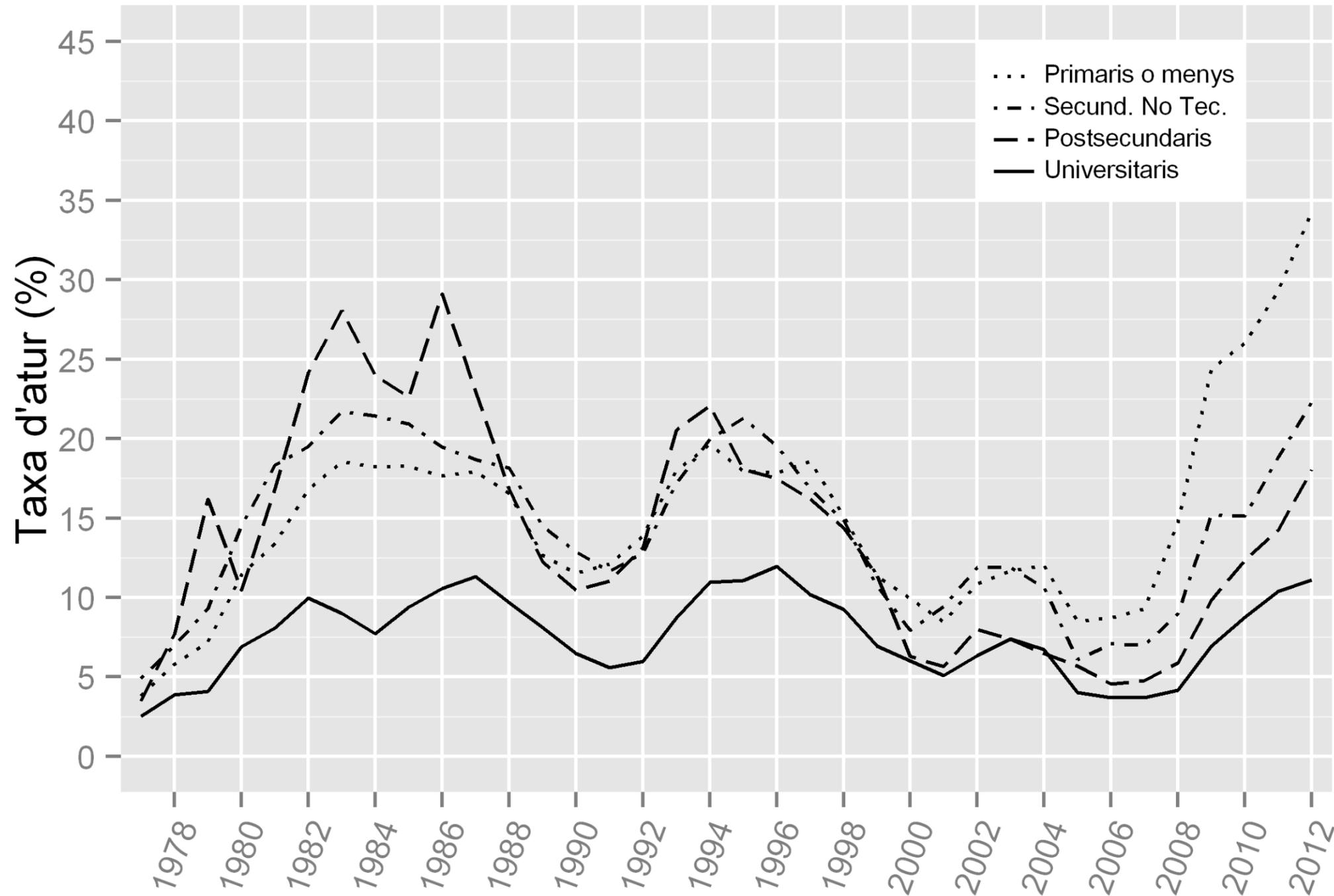
Figura 1.2. Evolució trimestral de la temporalitat a Catalunya (1987-2012)

Font: INE
Enquesta de
Població Activa

La relació entre nivell d'estudis i taxa d'atur existeix, i s'ha fet més evident en l'actual període de crisi...

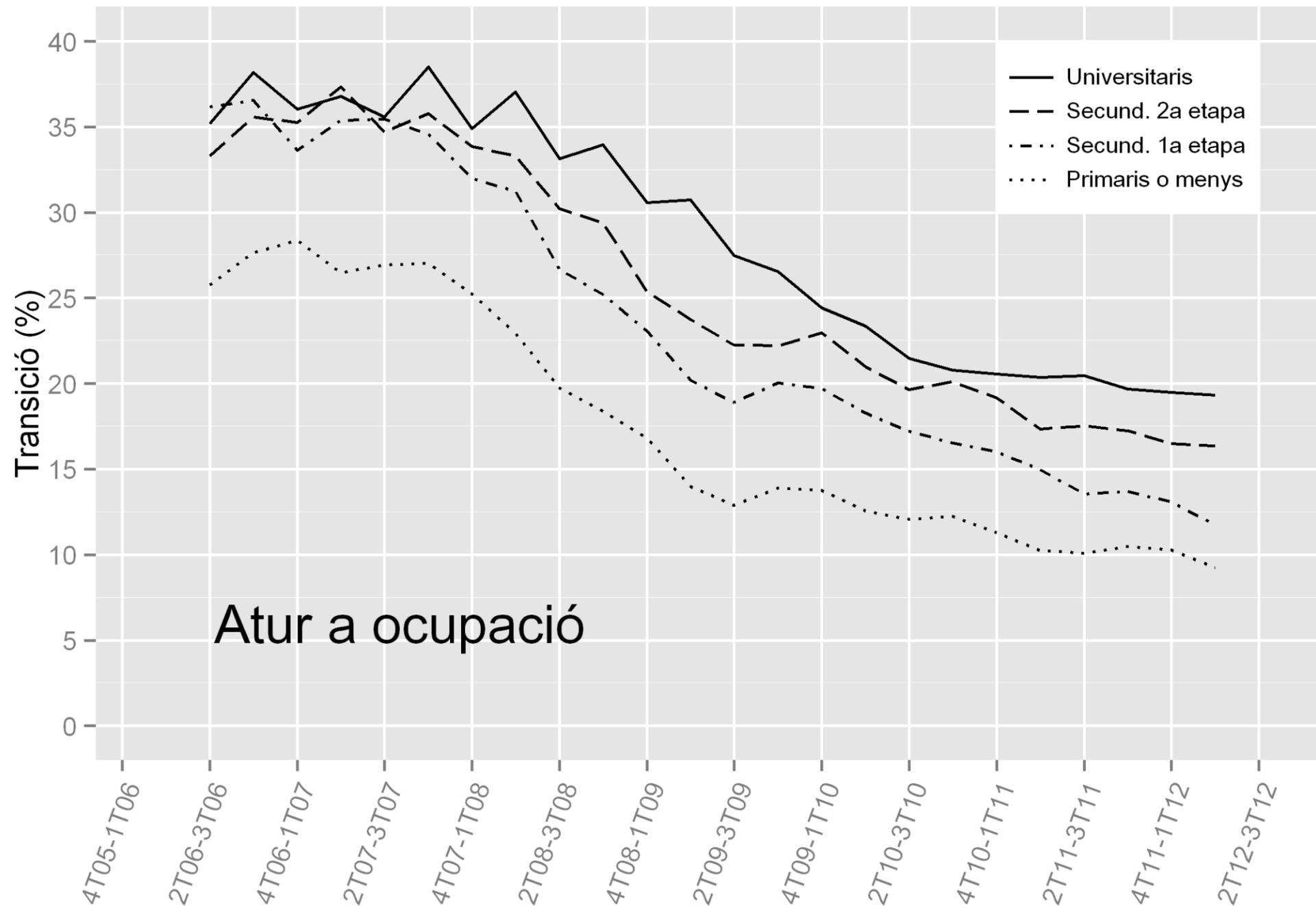
Figura 2.1. Evolució de la taxa d'atur per a nivells d'estudis seleccionats. Catalunya 1977-2012

Font:
Fundación Bancaja.
Instituto valenciano de
investigaciones
economicas (Ivie)

...la probabilitat observada d'ocupar-se augmenta amb el nivell d'estudis...

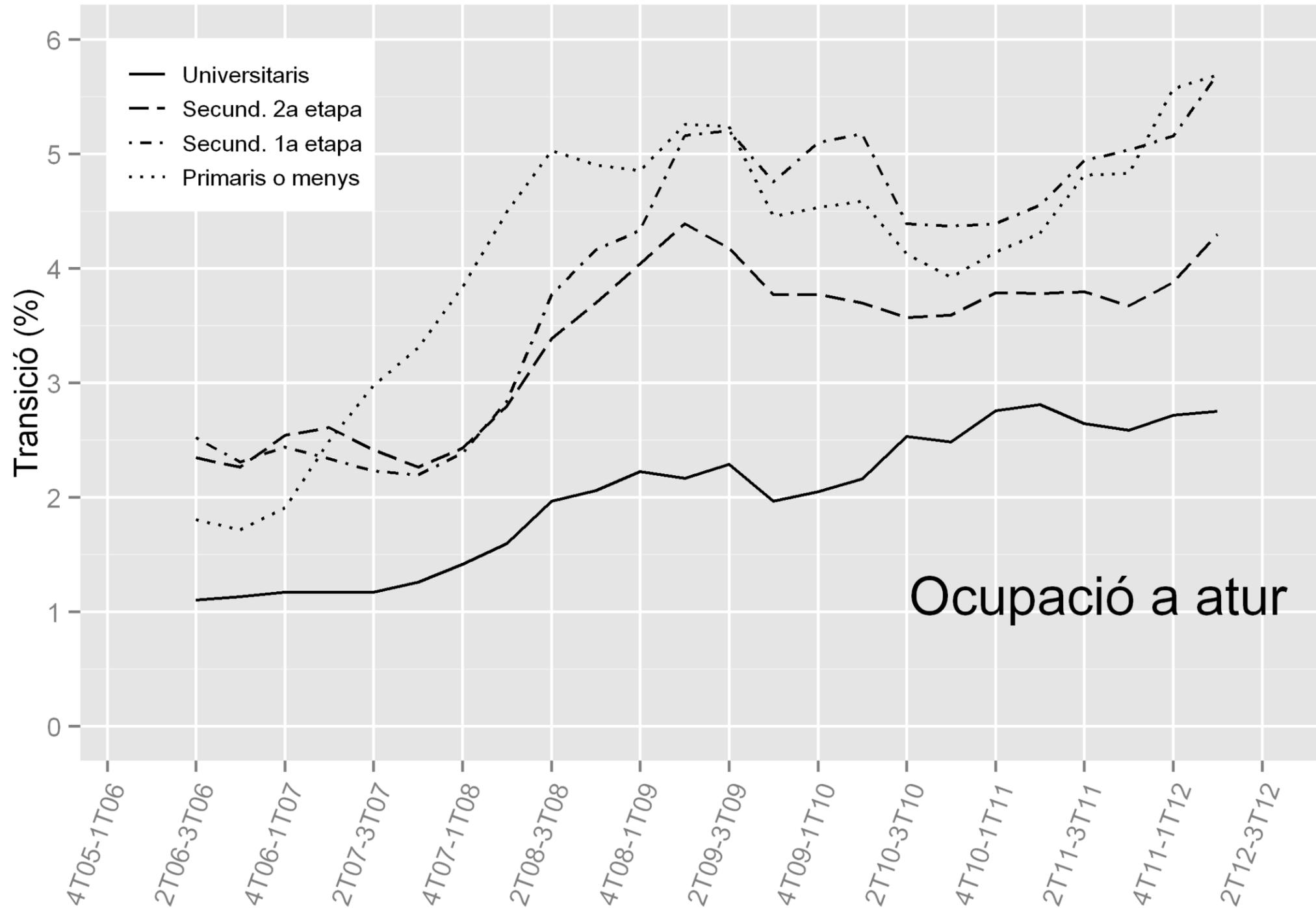
Figura 2.3. Evolució trimestral de les probabilitats de transició entre atur i ocupació segons nivell educatiu (mitjanes mòbils de 5 trimestres). Catalunya 2006-2012

Font:
Elaboració pròpia a partir de dades de la EPA

...i la probabilitat de perdre la feina augmenta a mesura que disminueix el nivell educatiu...

Figura 2.4. Evolució trimestral de les probabilitats de transició entre ocupació i atur segons nivell educatiu (mitjana mòbils de 5 trimestres). Catalunya 2006-2012

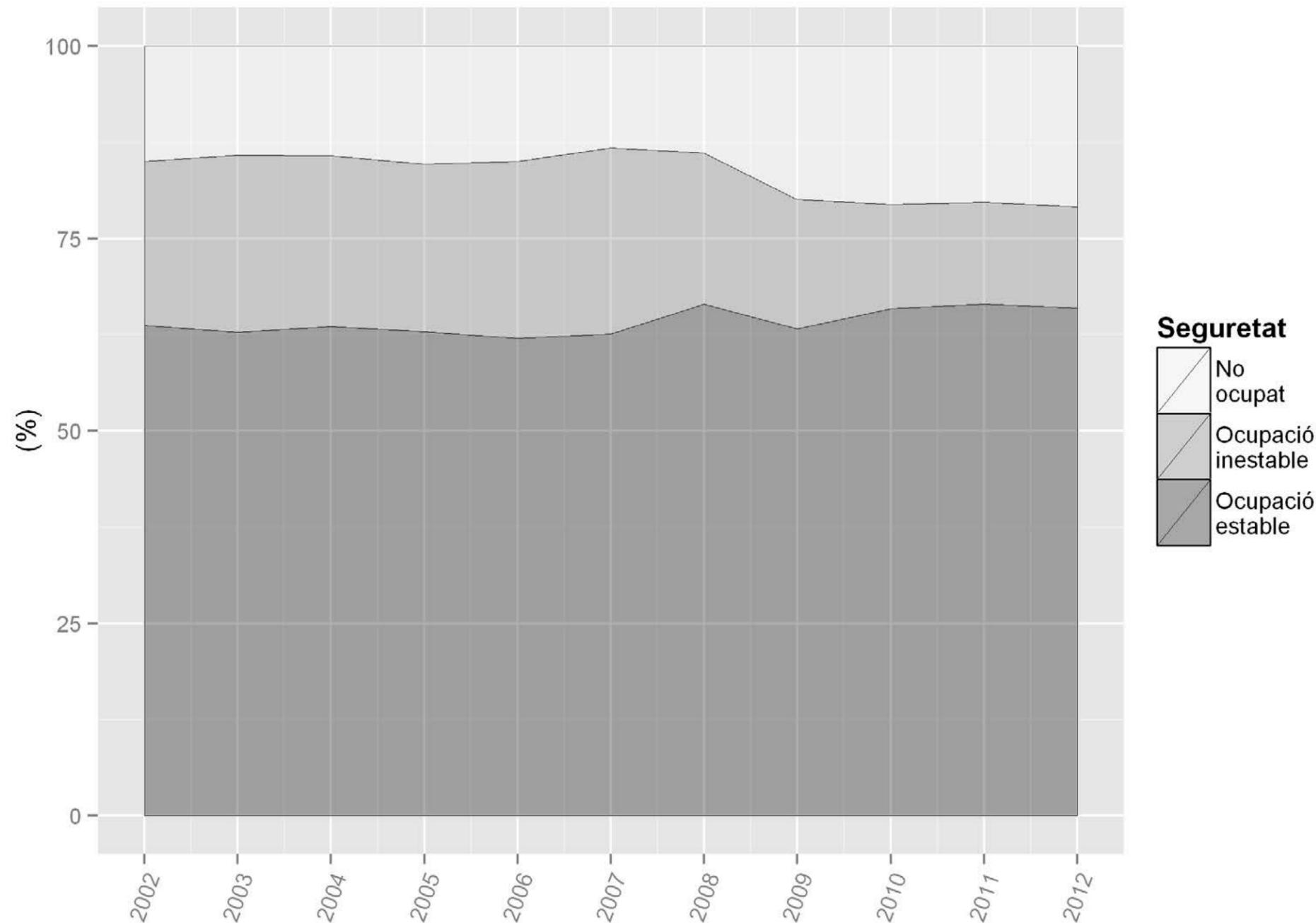
Font:
Elaboració pròpia a partir de dades de la EPA

Quins són els resultats de la nostra recerca?

2. Dinàmica del mercat laboral pel que fa a la seguretat en l'ocupació

Des d'un punt de vista transversal, la proporció d'inestables ha disminuït en favor dels no ocupats, com a resultat de la crisi

Figura 6.1. Evolució de la seguretat en l'ocupació al llarg del període 2002-2012

Font:
Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

... i des d'un punt de vista longitudinal?

- Es constata una forta influència de la **història laboral** sobre la seguretat en el moment actual. Els no ocupats l'any anterior tenen moltes probabilitats de continuar no ocupats enguany, els inestables de continuar inestables, etc.

- Per al conjunt del període estudiat, la probabilitat dels no ocupats de continuar en la mateixa situació l'any següent és del 69%, la dels ocupats inestables del 62% i la dels ocupats estables del 92%.

Taula 6.2a. Total període 2002-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.69	0.21	0.10
	freq	(2192)	(671)	(313)
Ocupació inestable	prob.	0.17	0.62	0.21
	freq	(696)	(2467)	(827)
Ocupació estable	prob.	0.04	0.04	0.92
	freq	(543)	(536)	(12760)

Font:
Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

Ha suposat la crisi un trasbals?

- Hi ha **diferències** importants entre abans de la crisi i ara, però en termes percentuals les modificacions han afectat sobretot les probabilitats de transició de no ocupats i ocupats inestables, i força menys les probabilitats de transició dels ocupats estables.
- P.e. la probabilitat dels no ocupats de tenir una ocupació inestable l'any següent va disminuir del **26%** en el període 2002-2008, al **16%** en el període 2008-2012.
- La crisi ha afectat la seguretat en l'ocupació d'ambdós gèneres però més profundament la dels **homes**, si bé aquests partien d'una situació millor que la de les dones. En el període 2008-2012 les probabilitats de transició d'homes i dones s'assemblen força més que en el període d'expansió econòmica.

Probabilitats de transició entre estats, períodes d'expansió i crisi

Taula REa. Període 2002-2008

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.64	0.26	0.10
	freq	(1041)	(415)	(168)
Ocupació inestable	prob.	0.15	0.66	0.19
	freq	(395)	(1749)	(488)
Ocupació estable	prob.	0.03	0.04	0.93
	freq	(236)	(327)	(7191)

Taula REb. Període 2008-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.74	0.16	0.09
	freq	(1151)	(256)	(145)
Ocupació inestable	prob.	0.22	0.53	0.25
	freq	(301)	(718)	(339)
Ocupació estable	prob.	0.05	0.03	0.92
	freq	(307)	(209)	(5569)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

Probabilitats de transició entre estats, expansió/crisi i segons sexe

Taula 6.2b. Homes, 2002-2008

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.56	0.29	0.16
	freq	(258)	(134)	(72)
Ocupació inestable	prob.	0.13	0.68	0.19
	freq	(143)	(753)	(215)
Ocupació estable	prob.	0.02	0.04	0.94
	freq	(94)	(161)	(4189)

Taula 6.2c Dones, 2002-2008

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.68	0.24	0.08
	freq	(783)	(281)	(96)
Ocupació inestable	prob.	0.17	0.65	0.18
	freq	(252)	(996)	(273)
Ocupació estable	prob.	0.04	0.05	0.91
	freq	(142)	(166)	(3002)

Taula 6.2d Homes, 2008-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.72	0.18	0.10
	freq	(458)	(113)	(64)
Ocupació inestable	prob.	0.26	0.49	0.25
	freq	(150)	(289)	(148)
Ocupació estable	prob.	0.05	0.03	0.92
	freq	(160)	(100)	(3022)

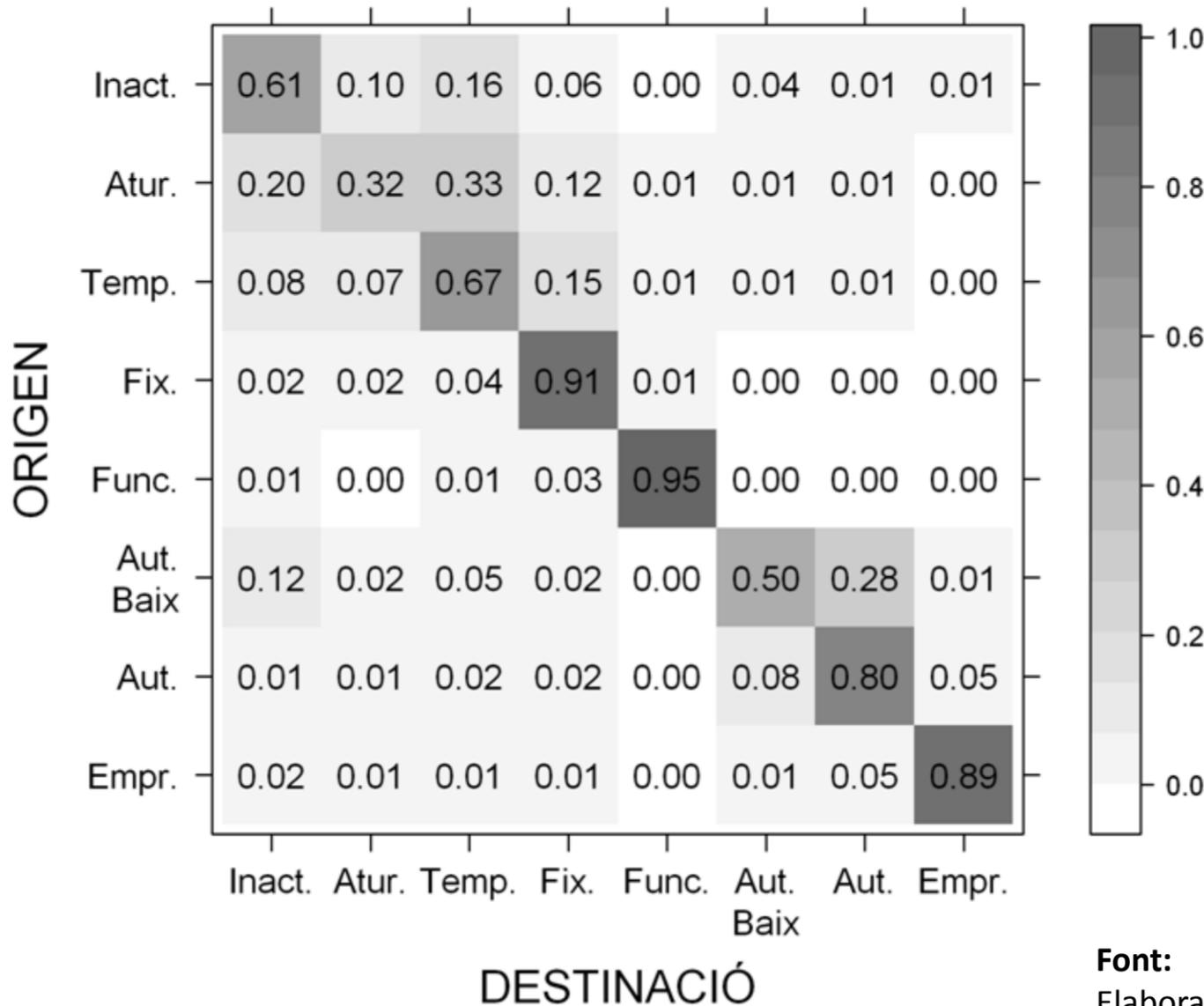
Taula 6.2e Dones, 2008-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.76	0.16	0.09
	freq	(693)	(143)	(81)
Ocupació inestable	prob.	0.20	0.56	0.25
	freq	(151)	(429)	(191)
Ocupació estable	prob.	0.05	0.04	0.91
	freq	(147)	(109)	(2547)

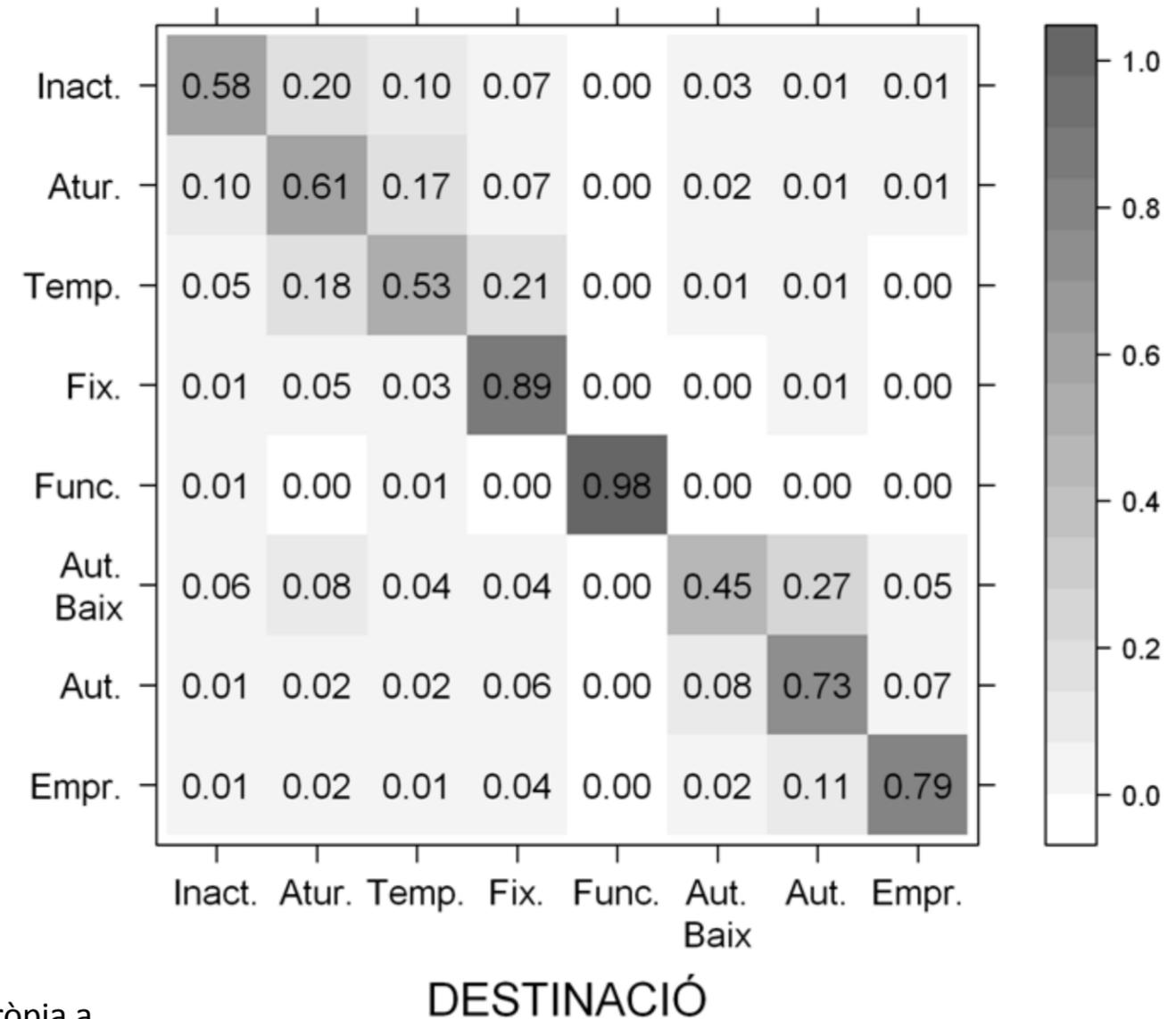
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

Les probabilitats de transició segons subgrups mostren grans diferències en seguretat en l'ocupació. Autònoms i assalariats segueixen circuits separats amb relativa poca comunicació entre ells...

PERÍODE 2002-2008

PERÍODE 2008-2012

Font:
Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

La modelització estadística de les dades confirma les troballes a nivell descriptiu i a més...

- Indica l'existència d'un **circuit entre no ocupació i ocupació inestable** en el que es troben atrapades moltes persones, mentre que les seves probabilitats de moure's cap a l'ocupació estable són comparativament baixes.
- Així, el risc d'estar **no ocupat** en el moment actual és molt més gran que el d'estar ocupat estable, **si l'any anterior** s'era ocupat inestable (OR 7.5, $p < 0.001$).
- De la mateixa manera, el risc d'estar **ocupat inestable** en el moment actual és molt més gran que el d'estar ocupat estable, **si l'any anterior** s'estava no ocupat (OR 16.2, $p < 0.001$).

Un mercat de treball dual...

Taula 6.8. Model tipus 4. Efectes ajustats (OR).

	OR	No ocupat			Sign.	Ocupació inestable		
		Coef.	Std. Err.	OR		Coef.	Std. Err.	Sign.
<i>Dependència d'estat</i>								
No ocupat	28.735	3.358	0.110	0.000	16.175	2.783	0.105	0.000
Ocupació inestable	7.499	2.015	0.099	0.000	19.326	2.961	0.088	0.000
Ocupació estable	1 (base)	0 (base)						

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

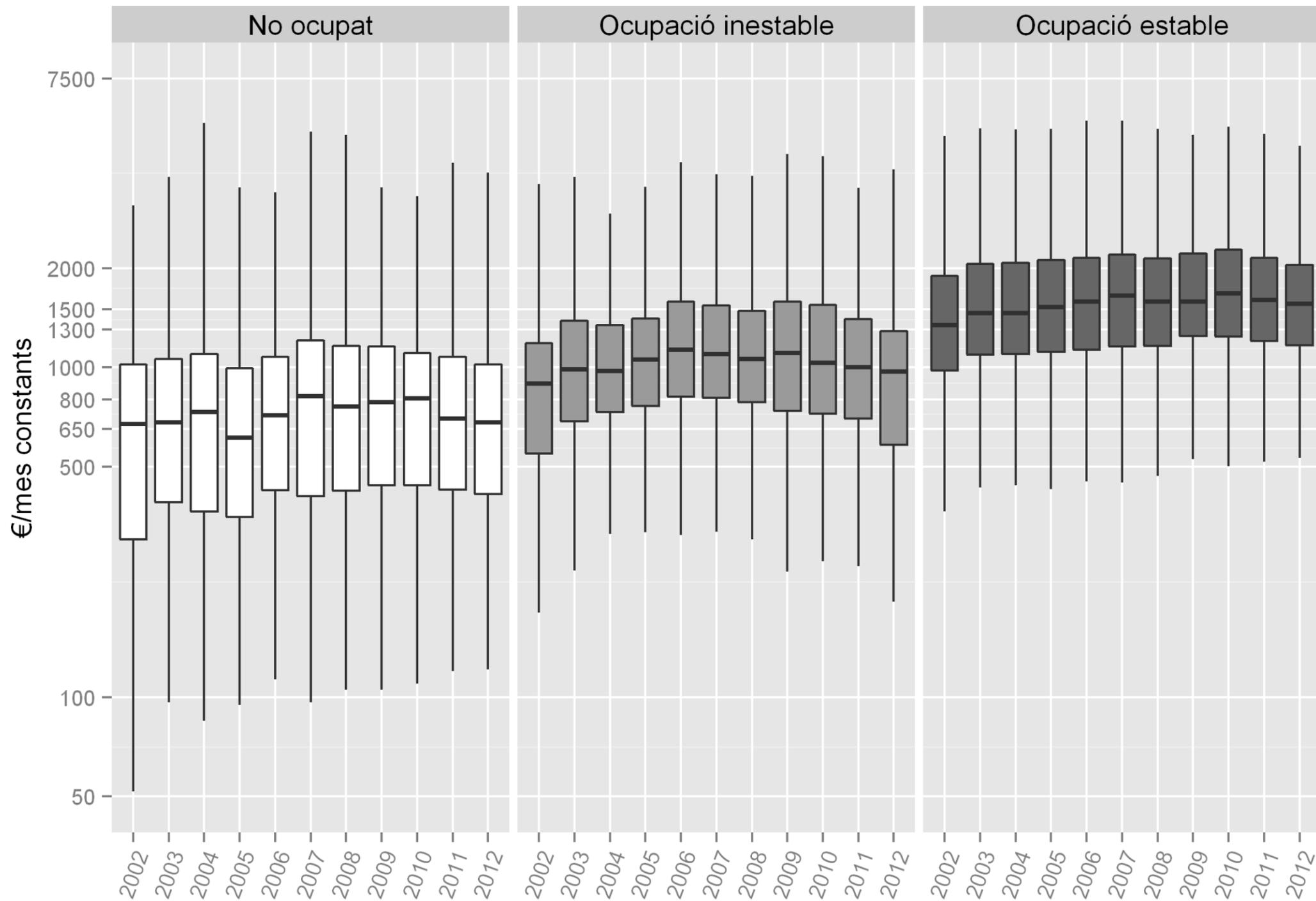
- La seguretat en l'ocupació **en el passat** és, de llarg, el factor més important a l'hora d'explicar la seguretat en l'ocupació que experimenta un individu en el **moment actual**. En termes tècnics diem que la dependència d'estat és molt elevada.
- Existeixen **dues dinàmiques** alternatives dels individus en relació a l'estabilitat: la primera, caracteritzada per l'atrapament en les situacions de no ocupat i/o ocupat inestable (i la mobilitat entre elles); i la segona, caracteritzada per la permanència en la situació d'ocupat estable.

...però també un mercat de treball perjudicat en el seu conjunt per la crisi

- Les marcades diferències en seguretat en l'ocupació no impliquen que els efectes de la crisi hagin afectat **exclusivament** els no ocupats i ocupats inestables.
- P.e. La probabilitat observada dels estables d'experimentar no ocupació ha passat del 3% al 5%, continua essent comparativament petita però representa **un increment del 66%**.
- Hi ha indicis que la força de treball en el seu conjunt, inclosos els ocupats estables, ha resultat perjudicada per la crisi en altres dimensions diferents a la seguretat, com ara els **ingressos**.

A més, els ingressos han disminuït tant pels ocupats estables com pels inestables...

Figura 6.3. Evolució de la distribució anual dels ingressos segons seguretat en l'ocupació (2002-2012)

Font:
Elaboració pròpia
a partir de dades
del PaD

Quins són els resultats de la nostra recerca?

3. El paper de l'educació sobre la seguretat en l'ocupació

Relació transversal entre nivell educatiu i seguretat en l'ocupació

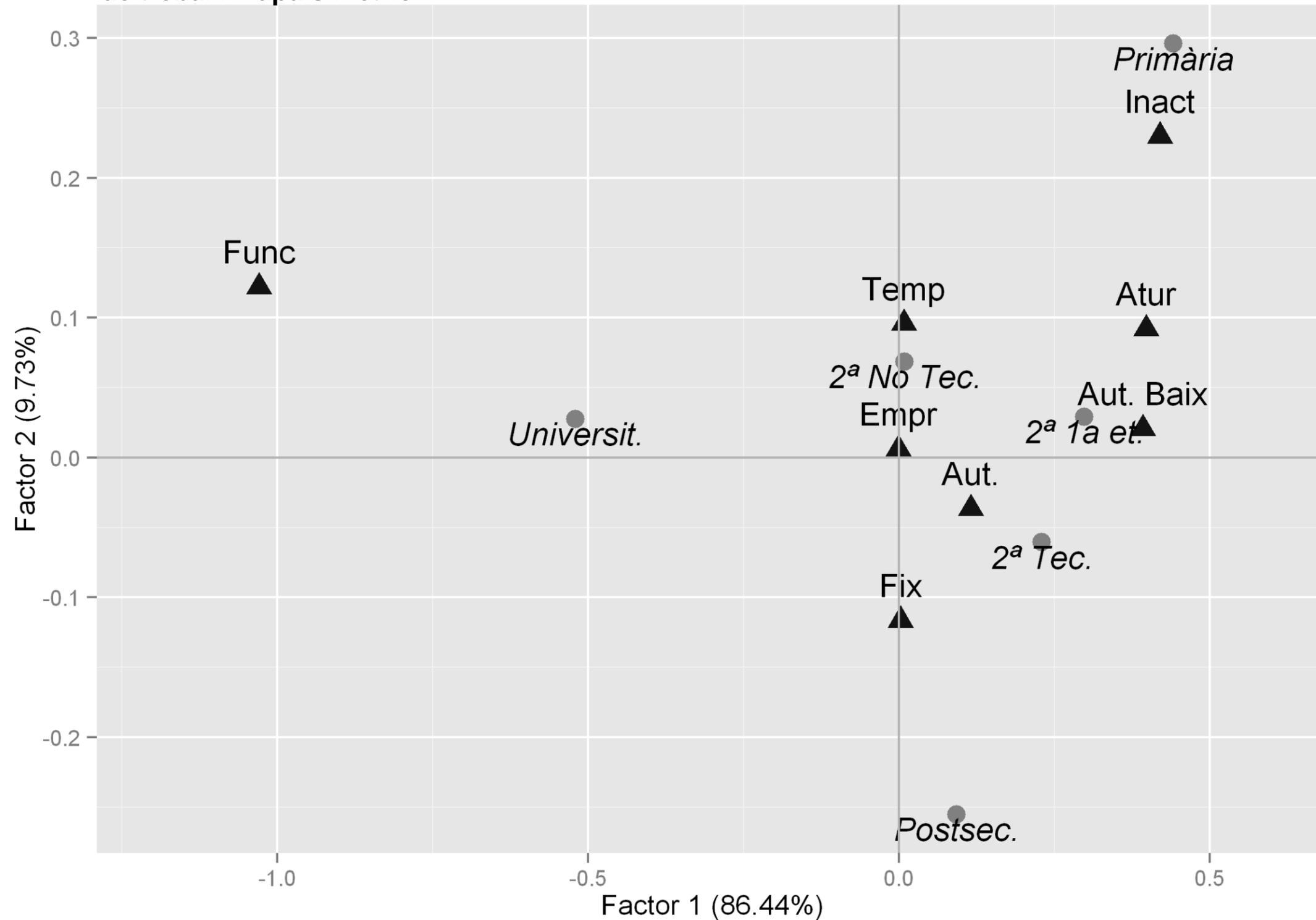
- La influència de les credencials educatives es produeix en el marc del model ocupacional polaritzat que acabem de descriure, tot **modulant** (junt a d'altres factors) la seva dinàmica.
- Des d'un punt de vista transversal, els diferents **subgrups** del mercat de treball, amb graus de seguretat en l'ocupació molt diferents, presenten també nivells educatius molt diferents.
- La figura 6.6 mostra **l'anàlisi de correspondències** de la taula de contingència entre el nivell d'estudis i diferents situacions en el mercat de treball. La situació relativa de les categories de les dues variables respecte als eixos de coordenades ens permet inferir l'existència d'**associació**.

Relació transversal entre nivell educatiu i seguretat en l'ocupació (cont.)

- El primer eix, que té major poder explicatiu, ordena els estudis aproximadament segons el seu nivell. Es comprova que els estudis **universitaris** estan sobrerepresentats en el grup de **funcionaris**
- En canvi, les persones amb estudis **primaris** o menys estan sobrerepresentades en el grup d'**inactius** en edat de treballar, així com les persones amb només la primera etapa de **secundària** ho estan entre els **aturats** i els autònoms de baix ingrés
- Els **empresaris** es situen al bell mig de l'origen de coordenades, la qual cosa ens indica que el perfil dels estudis d'aquesta categoria és **molt similar a la mitjana** de la població

Nivell d'estudis de diferents subgrups en el mercat laboral...

Figura 6.6. Anàlisi de correspondències de la relació entre nivell educatiu i situació en el mercat de treball. Mapa simètric

Font:
Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

... i des d'un punt de vista longitudinal?

- Quan es calculen les **matrius de transició** entre no ocupació, ocupació inestable i ocupació estable, en funció del màxim nivell educatiu aconseguït, s'aprecia que:
 - En general, les probabilitats de transicions positives **milloren** gradualment a mesura que augmenta el nivell educatiu, essent aquest efecte particularment visible en el cas dels estudis universitaris.
 - Però cal recordar que el nivell de seguretat de l'any anterior continua essent el factor més **determinant**, particularment quan es tracta de treballadors estables.

Les probabilitats de transicions positives milloren amb el nivell d'estudis: primaris i secundaris

Taula 6.5. Mobilitat interanual entre estats de la seguretat en l'ocupació per al període 2002-2012, per nivell d'estudis

Taula 6.5a. Estudis primaris o menys, 2002-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.79	0.16	0.04
	freq	(255)	(53)	(14)
Ocupació inestable	prob.	0.25	0.57	0.17
	freq	(59)	(135)	(41)
Ocupació estable	prob.	0.07	0.06	0.87
	freq	(34)	(28)	(419)

Taula 6.5b. Secund. 1er. cycle, 2002-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.72	0.20	0.08
	freq	(746)	(207)	(79)
Ocupació inestable	prob.	0.20	0.60	0.20
	freq	(222)	(675)	(230)
Ocupació estable	prob.	0.05	0.06	0.89
	freq	(164)	(170)	(2650)

Taula 6.5c. Secund., 2on. cycle, Tècnic, 2002-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.72	0.17	0.10
	freq	(523)	(125)	(74)
Ocupació inestable	prob.	0.19	0.62	0.19
	freq	(127)	(408)	(125)
Ocupació estable	prob.	0.05	0.04	0.91
	freq	(108)	(101)	(2102)

Taula 6.5d. Secund., 2on. cycle, NO Tècnic, 2002-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.68	0.20	0.12
	freq	(262)	(78)	(47)
Ocupació inestable	prob.	0.25	0.56	0.19
	freq	(112)	(253)	(88)
Ocupació estable	prob.	0.04	0.03	0.92
	freq	(69)	(56)	(1481)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

Les probabilitats de transicions positives milloren amb el nivell d'estudis: postsecundaris i universitaris

Taula 6.5. Mob. interanual entre estats de la seguretat en l'ocupació per al període 2002-2012, per nivell d'estudis (cont.)

Taula 6.5c. Secund., 2on. cicle, Tècnic, 2002-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.72	0.17	0.10
	freq	(523)	(125)	(74)
Ocupació inestable	prob.	0.19	0.62	0.19
	freq	(127)	(408)	(125)
Ocupació estable	prob.	0.05	0.04	0.91
	freq	(108)	(101)	(2102)

Taula 6.5d. Secund., 2on. cicle, NO Tècnic, 2002-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.68	0.20	0.12
	freq	(262)	(78)	(47)
Ocupació inestable	prob.	0.25	0.56	0.19
	freq	(112)	(253)	(88)
Ocupació estable	prob.	0.04	0.03	0.92
	freq	(69)	(56)	(1481)

Taula 6.5e. Estudis Postsecundaris, 2002-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.62	0.27	0.11
	freq	(171)	(75)	(29)
Ocupació inestable	prob.	0.20	0.56	0.24
	freq	(72)	(207)	(90)
Ocupació estable	prob.	0.04	0.03	0.93
	freq	(66)	(55)	(1618)

Taula 6.5f. Estudis universitaris, 2002-2012

		t		
		No ocupat	Ocupació inestable	Ocupació estable
No ocupat	prob.	0.52	0.32	0.17
	freq	(214)	(131)	(70)
Ocupació inestable	prob.	0.09	0.69	0.22
	freq	(101)	(782)	(253)
Ocupació estable	prob.	0.02	0.03	0.95
	freq	(101)	(125)	(4461)

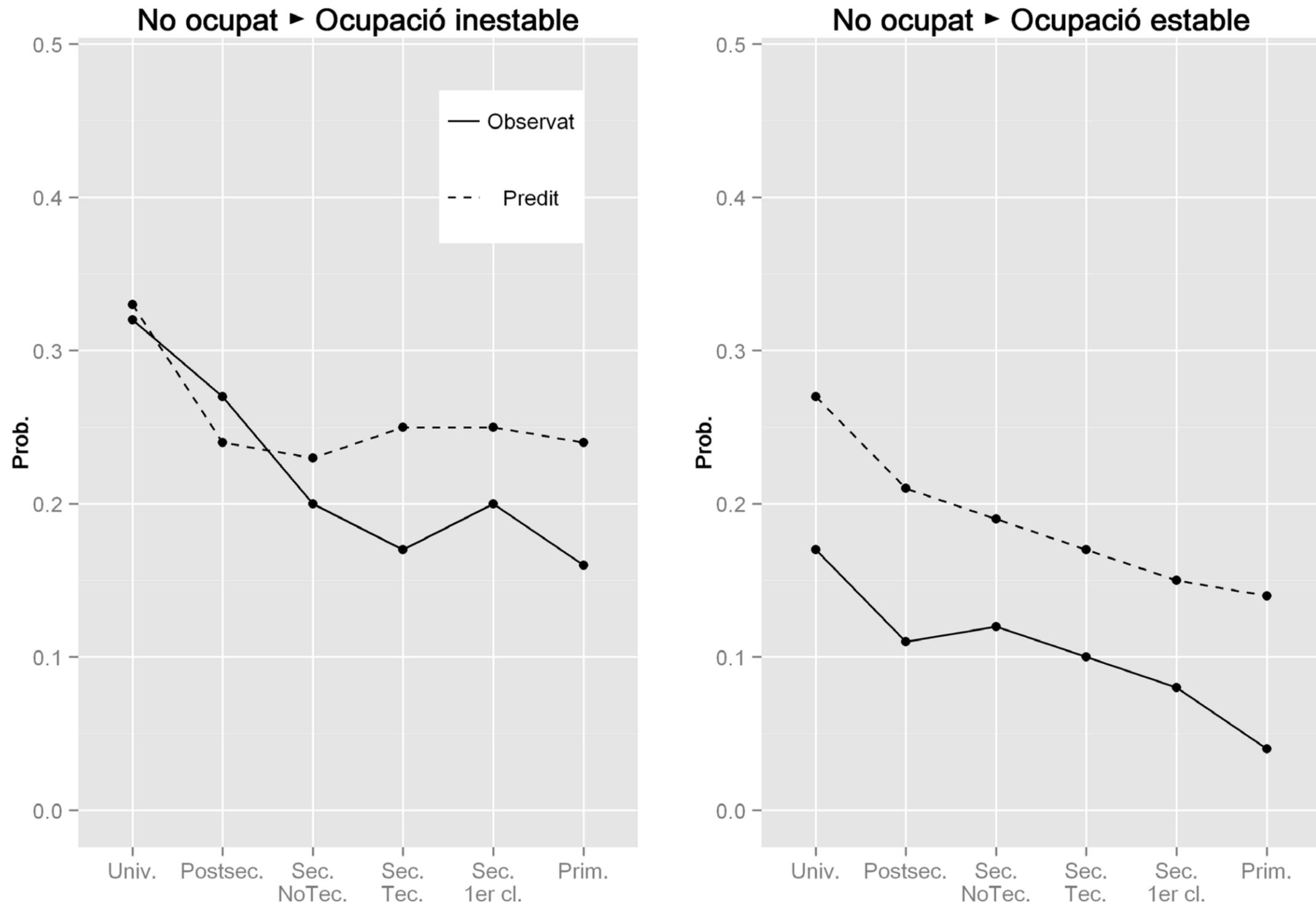
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

La modelització estadística confirma que l'educació és un factor que influeix significativament el nivell de seguretat en l'ocupació

- La relació observada a nivell descriptiu entre estudis i seguretat en l'ocupació podria estar emmascarada per **altres factors** com ara el sexe, l'edat o el context familiar.
- La modelització estadística confirma que la probabilitat de moure's cap a l'ocupació estable i de romandre en aquest estat un cop assolit **s'incrementa** amb el nivell educatiu de l'individu.
- En la majoria de transicions, aquest efecte només és **significatiu** en el cas de persones amb estudis universitaris però les estimacions puntuals suggereixien que l'efecte es presenta en forma de **gradient** (+ estudis, +seguretat en l'ocupació).

Resultats: Estimacions del model (I)

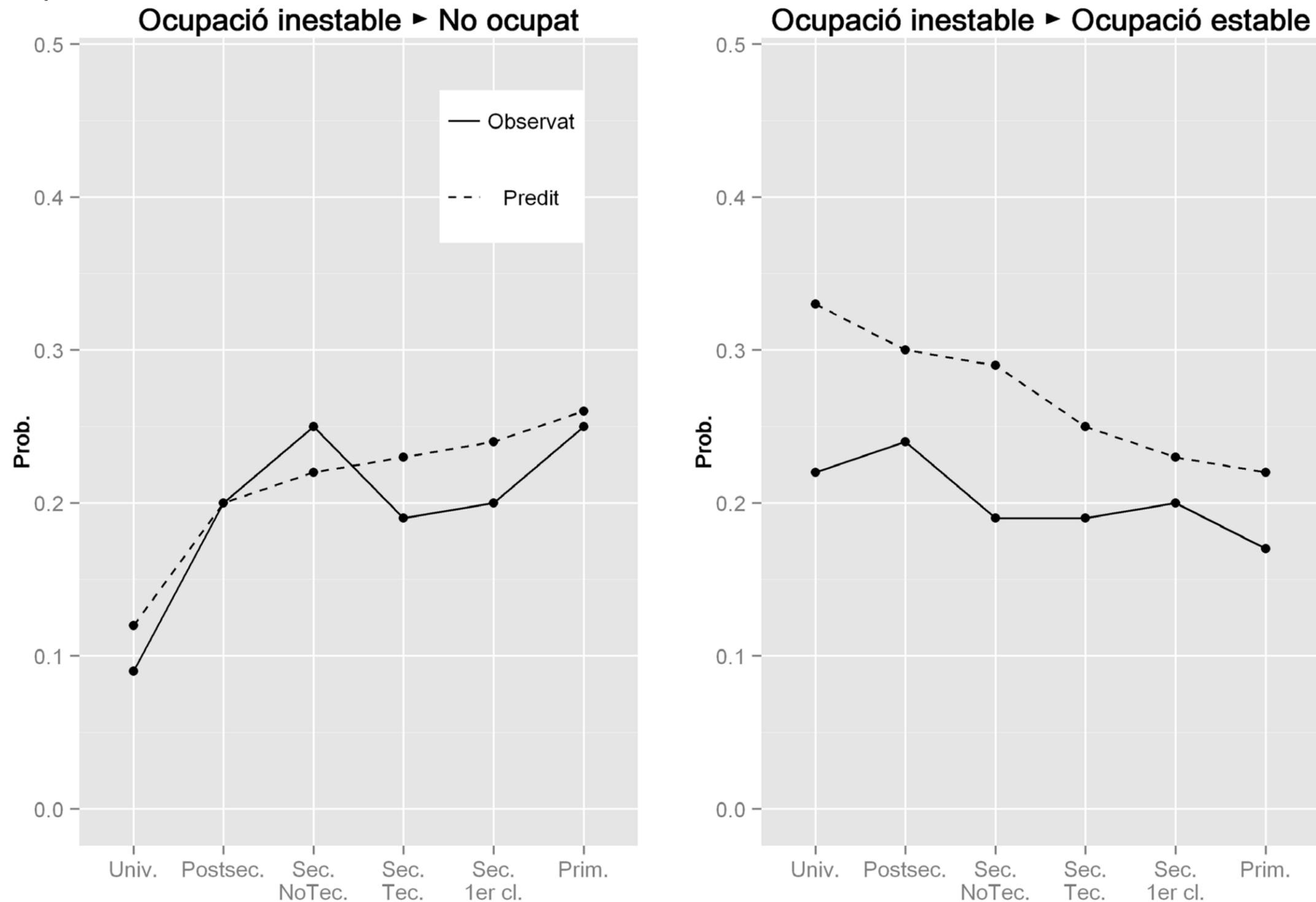
Figura 6.8. Probabilitats de transició empíricament observades i predites (model 4a), segons màxim nivell educatiu aconseguït

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

Resultats: Estimacions del model (II)

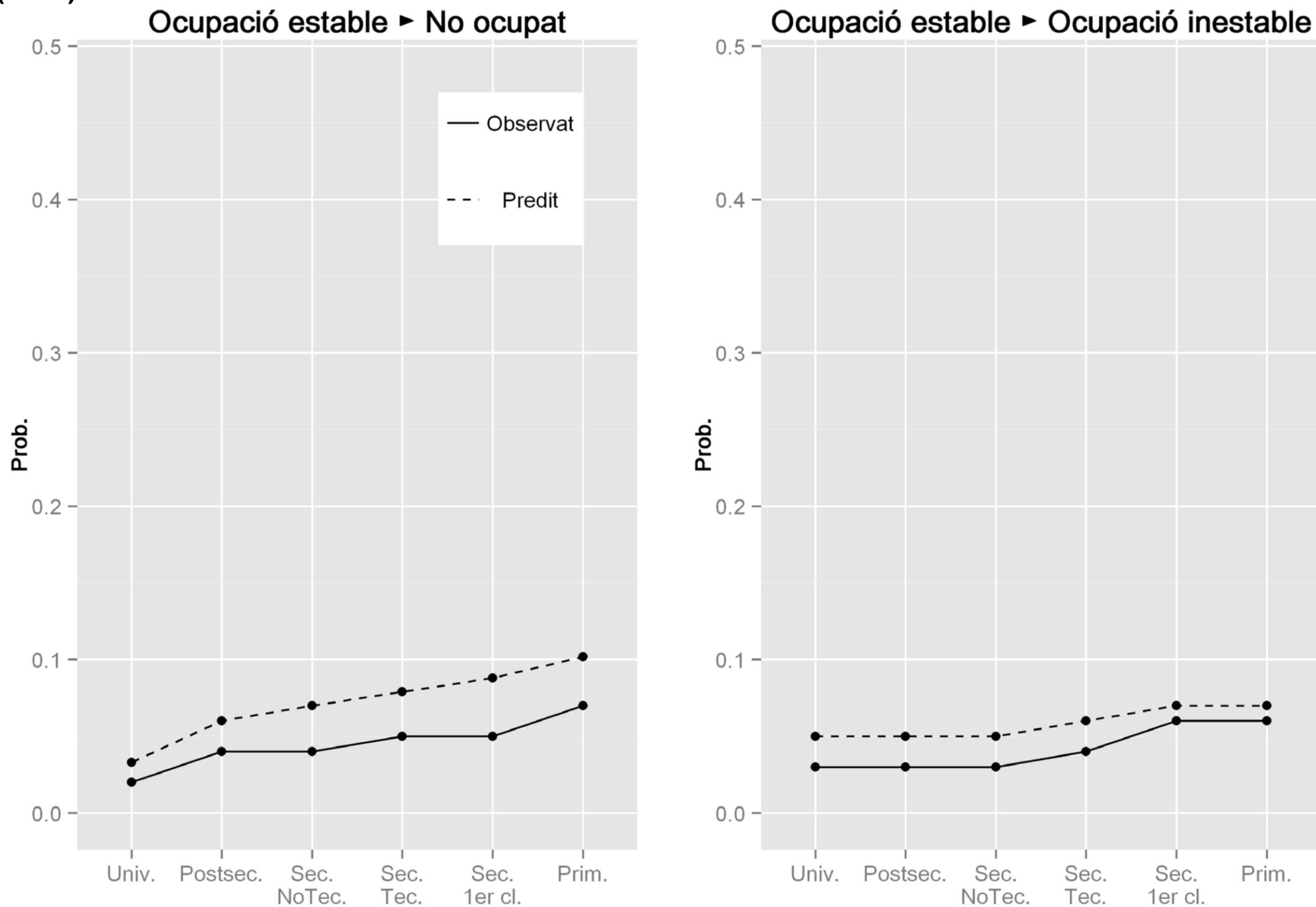
Figura 6.8. Probabilitats de transició empíricament observades i predites (model 4a), segons màxim nivell educatiu aconseguït (cont.)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

Resultats: Estimacions del model (III)

Figura 6.8. Probabilitats de transició empíricament observades i predites (model 4a), segons màxim nivell educatiu aconseguït (cont.)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

El nivell d'estudis també té un paper positiu significatiu a l'hora de consolidar l'ocupació inestable...

- El nivell d'estudis (excepte els estudis universitaris) **no influeix positivament** en la probabilitat d'ocupar-se de forma inestable, des de la no ocupació.
- Tanmateix la relació entre estudis i seguretat torna a presentar un **gradient** quan es consideren les transicions entre l'ocupació inestable i l'ocupació estable.
- Aquests resultats estan en línia amb altres estudis que assenyalen el **paper selectiu** del nivell educatiu a l'hora de consolidar els contractes temporals.

Anàlisi de sensibilitat: paper de l'educació en funció del gènere

- La modelització estadística estratificada en funció del **gènere** mostra que l'efecte de l'educació sobre la seguretat en l'ocupació va en **el mateix sentit** tant per homes com per dones.
- Les estimacions suggereixen que l'efecte dels estudis és **més fort** en el cas de les dones, encara que les diferències no assoleixen significació estadística.
- Això pot relacionar-se amb diferents factors que dificulten la trajectòria laboral femenina i que requeririen una **major inversió** en educació per ser vençuts.

Anàlisi de sensibilitat: efectes del nivell d'estudis en funció del gènere

	No ocupat				Ocupació inestable			
	OR	Coef.	Std. Err.	Sign.	OR	Coef.	Std. Err.	Sign.
<i>Només Homes (4b)</i>								
Primària	3.501	1.253	0.270	0.000	1.765	0.568	0.229	0.013
Secund. 1er cicle	3.237	1.175	0.181	0.000	1.633	0.490	0.148	0.001
Secund. 2on. Cicle Tèc.	2.212	0.794	0.192	0.000	1.496	0.403	0.158	0.011
Secund. 2on. Cicle No Tèc.	2.414	0.881	0.207	0.000	1.156	0.145	0.181	0.424
Postsecundària	1.608	0.475	0.212	0.025	0.931	-0.071	0.180	0.691
Terciària	1 (base)	0 (base)						
<i>Només dones (4c)</i>								
Primària	5.514	1.707	0.265	0.000	1.792	0.583	0.253	0.021
Secund. 1er cicle	3.419	1.229	0.151	0.000	1.505	0.409	0.128	0.001
Secund. 2on. Cicle Tèc.	3.587	1.277	0.162	0.000	1.406	0.341	0.142	0.016
Secund. 2on. Cicle No Tèc.	2.436	0.890	0.173	0.000	0.994	-0.006	0.152	0.970
Postsecundària	2.329	0.846	0.191	0.000	1.188	0.172	0.164	0.294
Terciària	1 (base)	0 (base)						

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

Anàlisi de sensibilitat: exclusió dels funcionaris

- El nivell d'estudis universitaris està molt **sobrerrepresentat** en el col·lectiu de funcionaris, que per altra banda frueixen d'una seguretat en l'ocupació molt alta.
- Encara que novament no podem parlar de significació estadística, l'exclusió dels funcionaris de la modelització fa **disminuir** els efectes positius de l'educació sobre la seguretat en l'ocupació.
- Això suggereix que els efectes de l'educació sobre la seguretat en l'ocupació es realitzen parcialment a través d'assolir **l'estatus de funcionari**.

Anàlisi de sensibilitat: efectes del nivell d'estudis tot exclouent els funcionaris

	No ocupat				Ocupació inestable			
	OR	Coef.	Std. Err.	Sign.	OR	Coef.	Std. Err.	Sign.
<i>Tots (model 4a)</i>								
Primària	4.303	1.459	0.181	0.000	1.621	0.483	0.165	0.003
Secund. 1er cicle	3.522	1.259	0.113	0.000	1.530	0.425	0.095	0.000
Secund. 2on. Cicle Tèc.	3.021	1.106	0.120	0.000	1.380	0.322	0.103	0.002
Secund. 2on. Cicle No Tèc.	2.474	0.906	0.130	0.000	1.035	0.035	0.115	0.764
Postsecundària	2.036	0.711	0.137	0.000	0.959	-0.042	0.119	0.723
Terciaris	1 (base)	0 (base)						
<i>Funcionaris exclosos (4e)</i>								
Primària	3.621	1.287	0.179	0.000	1.266	0.236	0.165	0.153
Secund. 1er cicle	2.873	1.055	0.115	0.000	1.269	0.238	0.097	0.014
Secund. 2on. Cicle Tèc.	2.529	0.928	0.122	0.000	1.170	0.157	0.105	0.137
Secund. 2on. Cicle No Tèc.	2.266	0.818	0.133	0.000	0.950	-0.051	0.118	0.665
Postsecundària	1.629	0.488	0.140	0.000	0.912	-0.092	0.119	0.441
Terciaris	1 (base)	0 (base)						

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

Anàlisi de sensibilitat: exclusió dels treballadors per compte propi

- Quan s'examinen les probabilitats de transició entre no ocupats, ocupació inestable i ocupació estable segons subgrups, es comprova que assalariats i treballadors per compte propi tenen **dinàmiques diferents** amb relativament poca comunicació entre elles.
- Quan s'exclouen els treballadors per compte propi de la mostra, els efectes de l'educació **varien poc**, i en cap cas de forma significativa.
- Això suggereix que **també** en l'àmbit del treball per compte propi el nivell educatiu juga un paper important en relació a la seguretat en l'ocupació, encara que existeixin altres recursos (propietat, capital) que donen certa autonomia en relació al cicle econòmic i el credencialisme.

Anàlisi de sensibilitat: efectes del nivell d'estudis excloent els treballadors per compte propi

	No ocupat				Ocupació inestable			
	OR	Coef.	Std. Err.	Sign.	OR	Coef.	Std. Err.	Sign.
<i>Tots (model 4a)</i>								
Primària	4.303	1.459	0.181	0.000	1.621	0.483	0.165	0.003
Secund. 1er cicle	3.522	1.259	0.113	0.000	1.530	0.425	0.095	0.000
Secund. 2on. Cicle Tèc.	3.021	1.106	0.120	0.000	1.380	0.322	0.103	0.002
Secund. 2on. Cicle No Tèc.	2.474	0.906	0.130	0.000	1.035	0.035	0.115	0.764
Postsecundària	2.036	0.711	0.137	0.000	0.959	-0.042	0.119	0.723
Terciària	1 (base)	0 (base)						
<i>Només assalariats (4f)</i>								
Primària	4.501	1.504	0.203	0.000	1.584	0.460	0.190	0.016
Secund. 1er cicle	3.869	1.353	0.128	0.000	1.429	0.357	0.109	0.001
Secund. 2on. Cicle Tèc.	3.006	1.101	0.134	0.000	1.288	0.253	0.118	0.032
Secund. 2on. Cicle No Tèc.	2.903	1.066	0.146	0.000	1.066	0.064	0.131	0.625
Postsecundària	2.047	0.716	0.153	0.000	0.942	-0.060	0.134	0.655
Terciària	1 (base)	0 (base)						

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del PaD

Reflexions

- Els (comparativament) potents efectes de l'educació universitària suggereixen un fort **credencialisme** en el qual els títols superiors són percebuts com una garantia de l'adequació del treballador, amb relativa independència de les característiques del lloc de treball.
- El nivell educatiu actua com un **filtre** dels treballadors/es en situació inestable que han d'esdevenir estables o, si més no, continuar ocupats .
- Aquests resultats ens semblen 'naturals' però **no són universals**: similars a França, Regne Unit i Irlanda; però diferents als EEUU i sobretot a Holanda, Alemanya, Àustria i Suïssa.
- En aquests països europeus els estudis de **formació professional** de segon cicle i postsecundaris presenten igual o major seguretat en l'ocupació que les titulacions universitàries.